

Crna Gora
Uprava za željeznice

IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU NACIONALNOG PROGRAMA ŽELJEZNIČKE INFRASTRUKTURE ZA PERIOD 2021. - 2023. GODINE

Podgorica, april 2024. godine

SADRŽAJ :

1. Uvod	4
2. Nacionalni program željezničke infrastrukture za period 2021. - 2023.godine	5
2.1. Planirana sredstva iz Budžeta	6
2.1.1. Tekuće održavanje infrastrukture	6
2.1.2. Investiciono održavanje.....	8
2.1.3. Kapitalni Budžet.....	9
2.1.4. Kofinansiranje za IPA projekte	12
2.1.5. Obaveza po osnovu otplate kredita	12
2.2. Odobrena bespovratna i kreditna sredstva.....	13
2.2.1. Odobrena bespovratna sredstva-donacija eu (ipa)	13
2.2.2. Odobrena bespovratna sredstva za izradu projektne dokumentacije - donacija eu (wbif)	15
2.2.3. Odobrena bespovratna i kreditna sredstva- kredit 20+20 (eib i wbif)	16
2.2.4. Odobrena kreditna sredstva- kredit ebrd	18
2.2.5. Odobrena bespovratna i kreditna sredstva- kredit 40+40 (eib i wbif).....	18
2.2.6. Tehnička podrška Ministarstvu saobraćaja i pomorstva, Upravi za kapitalne investicije, Upravi za željeznice i Željezničkoj infrastrukturi Crne Gore	20
2.2.7. Projekti za koje su obezbjeđena sredstva u periodu od 2021-2023 i kandidovani projekti za koje nijesu obezbijedena sredstva	21
3. Zaključak	23

1. Uvod

Zakonom o željeznici je predviđeno da se finansiranje izgradnje, modernizacije i održavanja željezničke infrastrukture, vrši kroz desetogodišnje, trogodišnje i jednogodišnje planove, koji se definišu kroz:

- Strategiju razvoja željeznice;
- Nacionalni program željezničke infrastrukture i
- Godišnje programe održavanja.

Na osnovu postojećeg stanja infrastrukture i prostorno-planske dokumentacije, izgradnja, modernizacija i održavanje infrastrukture se finansira kroz:

a) tekuće održavanje i investiciono održavanje:

- iz odobrenih sredstava Budžeta,
- izdavanjem poslovnih prostora i zakupa zemljišta u vlasništvu Države, a kojima upravlja Upravljač infrastrukture,
- izdavanjem trasa od strane Upravljača infrastrukture,

b) modernizacija i rekonstrukcija:

- iz kreditnih sredstava odobrenih od međunarodnih finansijskih institucija za koje je garant Država,
- iz sredstava predpristupne pomoći (IPA fondovi) i WBIF (Investicioni okvir za zemlje zapadnog Balkana),
- iz Kapitalnog budžeta.

Pravni osnov za donošenje ovog akta je definisan članom 6. Zakona o željeznici, kojim je predviđena izrada programa trogodišnjeg ulaganja - Nacionalnog programa željezničke infrastrukture, kojim se realizuje Strategija razvoja željeznice. Nacionalni program donosi Vlada, na period od tri godine.

Nacionalni program sadrži:

- postojeće stanje infrastrukture,
- planove izgradnje, modernizacije i održavanja infrastrukture,
- postavljene zadatke i njihov opseg,
- dinamiku realizacije planova,
- visinu i izvore finansijskih sredstava potrebnih za realizaciju Nacionalnog programa.

Izveštaj o sprovođenju Nacionalnog programa, organ državne uprave nadležan za željeznički saobraćaj (Ministarstvo saobraćaja i pomorstva) dostavlja Vladi u roku od 4 (četiri) mjeseca od isteka perioda za koji je Nacionalni program donešen.

Izvori finansiranja željezničke infrastrukture određeni su Zakonom o željeznicama te Nacionalnim programom željezničke infrastrukture 2021.-2023. (Poglavlje 6.), i čine ih:

- budžet Crne Gore
- sredstva ulaganja domaćih ili stranih lica
- krediti
- naknade za korišćenje infrastrukture
- naknade za korišćenje trasa
- drugi izvori

Namjena sredstva iz Budžeta Crne Gore je određena Nacionalnim programom, za:

- tekuće održavanje infrastrukture
- investiciono održavanje
- sredstva iz Kapitalnog budžeta
- kofinansiranje za sredstva iz IPA fondova
- obaveze po osnovu otplate kredita

2. Nacionalni program željezničke infrastrukture za period 2021. - 2023.godine

Nacionalni program željezničke infrastrukture za period 2021. - 2023. godine je donijela Vlada u avgustu 2021. godine.

Na osnovu postojećeg stanja željezničke infrastrukture i definisanih izvora finansiranja u momentu donošenja, Nacionalni program je sadržavao opis postojećeg stanja željezničke mreže u Crnoj Gori, planove izgradnje, modernizacije i održavanja infrastrukture, njihov opseg, dinamiku realizacije planova, visinu i izvore finansijskih sredstava potrebnih za realizaciju Nacionalnog programa.

Tabela 1: Željezničke pruge u Crnoj Gori

Pruga	Kategorija pruge	Dužina pruge (km)	Klasifikacija pruge
Državna granica sa Srbijom - Bar	međunarodna	169,21	D4
Podgorica - Državna granica sa Albanijom	međunarodna	24,70	D4
Nikšić - Podgorica	regionalna	56,60	D4

Izvori sredstava za realizaciju Nacionalnog programa su se odnosili na sredstva iz Budžeta i donatorska i kreditna sredstva međunarodnih finansijskih institucija (EIB, EBRD, WBIF i IPA).

2.1. Planirana sredstva iz Budžeta

Planirana sredstva iz Budžeta u Nacionalnom program 2021. - 2023. godina su se odnosila na sredstva namijenjena za:

- *tekuće održavanje infrastrukture,*
- *investiciono održavanje,*
- *sredstva iz Kapitalnog Budžeta,*
- *kofinansiranje za sredstva iz IPA fondova,*
- *obaveze po osnovu otplate kredita.*

2.1.1. Tekuće održavanje infrastrukture

Planirana sredstva u Nacionalnom programu, za period 2021. - 2023. godine za tekuće održavanje javne željezničke infrastrukture, su realizovana na osnovu odobrenih godišnjih budžetskih sredstava i aktivnosti definisanih Godišnjim programima tekućeg održavanja javne željezničke infrastrukture, koje su se odnosile na prioritete radove tekućeg održavanja građevinske i elektrotehničke infrastrukture i finansiranje upravljanja i regulisanja saobraćaja (direktni troškovi zaposlenih), sa osnovnim ciljem da se sačuvaju brzine saobraćanja vozova po predviđenom redu vožnje, sa što manje uvedenih laganih vožnji, kako se ne bi ugrozilo bezbjedno odvijanje željezničkog saobraćaja.

Osim ovih sredstava, u decembru 2022.godine odobrena su dodatna novčana sredstva za nabavku materijala i rezervnih djelova iz budžetske rezerve u iznosu od 3.941.200,00 € .

Ukupna dužina željezničke mreže u Crnoj Gori iznosi 327,72 km (250,51 km otvorene pruge i 77,21 km staničnih kolosjeka u 13 stanica i 10 ukrasnica). Gustina željezničke mreže u Crnoj Gori je 18,4 m pruge/km², odnosno 0,40 km/1000 stanovnika. Ako se uzme u obzir odnos ukupne površine Crne Gore prema dužini željezničke mreže onda se može reći da je saobraćajna mreža željezničkih pruga u Crnoj Gori nezadovoljavajuća. Ionako malu saobraćajnu mrežu pruga karakteriše zastarjela željeznička infrastruktura koju zbog reljefa nepovoljnijom čine tehničko eksploatacione karakteristike pruga koje utiču na investicione troškove izgradnje i rekonstrukcije i troškove održavanja.

Građevinska infrastruktura obuhvata donji i gornji stroj pruge, objekte na pruži (mostove, vijadukte, tunele, propuste i druge objekte), stanične kolosjeka, opremu pruge, zgrade željezničkih službenih mjesta i ostale objekte na željezničkim službenim mjestima, koji su u funkciji organizovanja i regulisanja željezničkog saobraćaja, sa zemljištem koje služi tim zgradama, pružni pojas i vazdušni prostor iznad pruge u visini od 12 metara, odnosno 14 metara kod dalekovoda napona 220 kV, računajući iznad gornje ivice šine.

Elektrotehnička infrastruktura obuhvata telekomunikaciona, signalno-sigurnosna i elektroenergetska postrojenja i uređaje na pruži.

Upravljanje i regulisanje saobraćaja podrazumjeva organizaciju saobraćaja na mreži željezničke infrastrukture putem službenih mjesta (stanice i ukrasnice) i operativnih dispečerskih centara.

Nacionalnim programom željezničke infrastrukture su za 2021. godinu opredjeljena sredstva u iznosu od 6,228 mil. eura, a za 2022. i 2023. godinu su predviđena sredstva u iznosu od 9,3 mil eura. Međutim, za 2022. godinu dobijena su sredstva u iznosu od 6,5 mil. eura, dok je za 2023. god. izdvojeno 10.000.000,00 €

Iz sredstava opredjeljenih Budžetom za navedeni period, kada je u pitanju održavanje građevinske infrastrukture, prioritet je dat radovima na kolosjeku (zamjena dotrajalih pragova, dopuna tucanika, mašinsko regulisanje kolosjeka, zamjena dotrajale skretničke građe i ishabanih šina u krivinama) kao i radovima na održavanje kanala i propusta za nesmetano ocjeđivanje zastorne prizme i zaštitu pruge od buičnih tokova. U radove održavanja spadali su i radovi nadzora na podsistemima, vođenje registara i evidencija i izvođenje mjerenja pojedinačnih parametara ili dijelova sistema. Godišnjim programima obuhvćeni su neophodni radovi na održavanju mehanizacije i opreme za održavanje pruge, radovi održavanja službenih i poslovnih objekata kao i troškovi čuvarske službe koja predstavlja tehničko obezbjeđenje pruge.

Programima tekućeg održavanja elektrotehničke infrastrukture bili su obuhvaćeni:

- radovi tekućeg održavanja kontaktne mreže kroz radove na redovnom održavanju voznog voda, obilaznog voda, napojnih vodova, opreme za vješanje, zatezanje i električno rastavljanje voznog voda, povratnog voda i uzemljenja, zaštitnih kapija,
- radovi tekućeg održavanja elektrovučnih postrojenja EVP, PS i PSN, aparata u elektrovučnim postrojenjima, i spoljne rasvjete u stanicama i ukrsnicama,
- održavanje uređaja daljinskog upravljanja, održavanje distributivnih postrojenja TS,
- radovi na tekućem održavanju telekomunikacionih uređaja kroz redovno i preventivno održavanje optičkog prenosnog sistema, digitalnih centrala, registrofona, dispečerskih i satnih centrala, svih kablova za rad signalnih i telekomunikacionih uređaja,
- radovi tekućeg održavanja signalno-sigurnosnih uređaja kroz održavanje skretničkih elektropostavnih sprava, brojača osovina, auto-stop uređaja, uređaja na putnim prelazima, pretvarača i rotacionih mašina, ispravljača, dizel agregata, AKU baterija, signalno sigurnosnih uređaja u svim stanicama i ukrsnicama, komandnih stolova i telekomandnog centra, signala (glavnih i manevarskih).

Radovi tekućeg održavanja elektrotehničke infrastrukture obuhvatali su i nadzor na podsistemima, vođenje registara i evidencija i izvođenje mjerenja pojedinačnih parametara ili dijelova sistema.

Tabela. Planirana i realizovana sredstva za investiciono održavanje iz kapitalnog budžeta

PODRUČJE ULAGANJA		GODINA /iznos EUR/		
		2021.	2022.	2023.
Program tekućeg održavanja elektrotehničke infrastrukture	Planirano	1.066.351,77	1.152.658.00	1.349.124,50
	Realizovano	1.066.351,50	1.152.658.00	1.127.145,05

Godišnjim programima finansirano je i osoblje vezano za upravljanje i regulisanje saobraćaja čije su aktivnosti i zadaci vezani za: upravljanje, planiranje, vođenje i nadzor željezničkog saobraćaja u skladu sa odobrenim redom vožnje, izradu i sprovođenje operativnog reda vožnje, vođenje obrazaca, evidencija i ostale obavezne dokumentacije u skladu sa propisima vođenja saobraćaja i evidencija u vezi sa vozovima, nadzor nad radom prevoznika u skladu sa propisima koji uređuju bezbjednost u željezničkom saobraćaju, izradu, objavu i pristup prevoznika željezničkoj infrastrukturi prema Izjavi o mreži, organizaciju i izradu uslova prevoza vanrednih pošiljki i koordiniranje vanrednih prevoza, obezbjeđivanje potrebnog broja izvršnih željezničkih radnika sa zahtjevanim zdravstvenim uslovima i potrebnom stručnom osposobljenošću, izrada i objava internih propisa Upravljača (uputstvo, poslovnik, priručnik, stanični poslovni red i tehnološki procesi rada), obavljanje tehnoloških procesa na saobraćajnim mjestima, učešće u istragama i vođenju evidencija prilikom istraga vanrednih događaja, izrada mjesečnih i godišnjih izvještaja o bezbjednosti, obračun trasa, obezbjeđenje stručnog osoblja, opreme, materijala i drugih tehničkih sredstava u skladu sa propisima, koja su potrebni za obavljanje službe.

Imajući u vidu ranije rađena dokumenta, kao što je *Studija razvoja saobraćaja Crne Gore iz 2006. godine*, koju je radila Konsultantska kuća BCEOM iz Francuske, u kojoj je navedeno da je za održavanje pruge Vrbnica — Bar, potrebno 70.000 EUR po km pruge, realizovana sredstva po Nacionalnom programu predstavljaju minimum potrebnih ulaganja na godišnjem nivou (oko 21.500 EUR po km pruge) na održavanju pruge.

Tabela 2: Planirana i realizovana sredstva po Programu tekućeg održavanja

PODRUČJE ULAGANJA		GODINA /iznos EUR /		
		2021.	2022.	2023.
Program tekućeg održavanja javne željezničke infrastrukture	Planirano	6.228.000,00	Od 9.300.000,00	Od 9.300.000,00
	Realizovano	6.228.000,00	10.441.199,00	10.000.000,00

Napomena: Iznos od 10.441.199,00 za 2022. godinu se odnose na planirana i realizovana sredstva po Programu tekućeg održavanja u iznosu od 6.500.000,00 eura i iznos od 3.941.199,00 eura na sredstava uplaćena po Aneksu ugovora o tekućem održavanju broj 17023 od 21.12.2022.godine (nabavka materijala i rezervnih djelova i opreme) čija je realizacija u iznosu od 2.274.349,00 evidentirana kroz 2023. godinu, a ostatak prenešen na realizaciju u 2024.godinu.

2.1.2. Investiciono održavanje

Osim sredstava iz Budžeta Crne Gore namjenjenih za tekuće održavanje javne željezničke infrastrukture, Nacionalnim programom planirana su i sredstva za investiciono održavanje za period 2021. — 2023. godina. Planirana sredstva su odnosila na manje investicione radove .

U 2021. godini predviđena sredstva, Budžetom za 2021. godinu, su bila u iznosu od 120.000 eura. Navedena sredstva opredeljena su, na osnovu tenderske procedure, za započete radove krajem 2020. godine koji su se odnosili na uređenje infrastrukturnog pojasa u zoni klizišta Ratac na dionici Sutomore – Bar i zamjenu elemenata gornjeg stroja (šine u spoljnjem luku i skretnice i skretnički djelovi) na dionici Bioče – Podgorica i stanici Podgorica.

Navedeni radovi su obuhvatali:

1. uređenja pružnog i infrastrukturnog pojasa pruge Podgorica – Bar, dionica Sutomore – Bar od km 450+184 do km 450+751 u zoni klizišta Ratac koji podrazumjevaju radove na sječi stabala i rastinja na površini od 8.000 m² i čišćenje 5 propusta;
2. zamjena šina u spoljnjem luku na dionici Bioče – Podgorica (dvije krivine) u km 394+302,66 - 394+734,93 (432,27m) i km 395+484,84 - km 395+917,46 (432,62m) i elemenata gornjeg stroja (kolosječni pribor) i skretnica: br.3-300-6° sa produženim srcem i platovanom skretničkom građom i skretnice 27 – 200 - 6° u stanici Podgorica.

Radovi na uređenju pružnog pojasa (donji stroj pruge) su započeti 04. 12. 2020. godine sa rokom za završetak 24. 12. 2020. godine. Radovi su međutim prolongirani zbog loših vremenskih uslova i još uvijek aktuelne pandemije korona virusom, pa su završeni 18. 4. 2021. godine.

Ugovorena vrijednost navedenih radova iznosila je:

- Uređenje infrastrukturnog pojasa..... 27.143,93 eura,
- Zamjena šina i skretnica..... 84.916,69 eura,
- Za nadzor za oba projekta..... 4.500,00 eura,

što ukupno iznosi 112.060,62 eura.

Ukupna vrijednost okončanih radova iznosi **102.888,67 eura**, odnosno 9.171,95 eura manje od ugovorenog.

U 2022. godini predviđena sredstva, Budžetom za 2022. godinu, su bila u iznosu od 115.000 eura. Imajući u vidu troškove materijala i troškove radova, uz zahtjev Željezničke infrastrukture, navedena sredstva bila su planirana za izvođenje radova – usluge:

- Zamjena ukrštaja 1 između skretnica 1, 2, 3 i 4 i ukrštaja 2 između skretnica 20, 26, 31 i 33 u stanici Podgorica
- Zamjena ishabanih šina na dionici Bioče – Podgorica u krivinama:
 - km 394+777 – km 395+068, R=350 m, D=290 m
 - km 396+780 – km 397+092, R=1000 m, D=211,50 m

Uslov izvođenja radova je bio da materijal obezbijedi ŽICG.

Imajući u vidu da ŽICG zbog problema likvidnosti nije bila u mogućnosti da obezbijedi cjelokupan materijal za izvođenje radova, Planom javnih nabavki tender nije mogao biti sproveden, pa za naveden aktivnosti **nije bilo plaćanja.**

U 2023. godini predviđena sredstva, Budžetom za 2023. godinu, su bila u iznosu od 115.000 eura. Imajući u vidu troškove materijala i troškove radova, uz zahtjev ŽICG, navedena sredstva u 2023. godini bila su planirana za izvođenje radova - usluge:

1. Zamjena mostovske građe na mostu Tara I na pruzi koja nalazi se na trasi pruge Vrbnica-Bar u km 321+953,64, neposredno nakon stanice Mojkovac

Uslov za izvođenje navedenih radova je bio da materijal obezbijedi Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica, Uprava za željeznice je izradila Elaborat-projekat zamjene mostovske građe koji je bio osnov za raspisivanje tendera za izbor izvođača i nadzora.

Nakon okončanih tenderskih postupaka, ugovori su dodijeljeni:

- Ugovor o izvođenju radova br. 01-426/24-434/19 od 22.11.2023. godine - Građevinarstvo i savjetovanje d.o.o Podgorica, iznos ugovora **110.110,00 eura sa PDV-om;**
- Ugovor o nadzoru br. 01-426/24-486/7 od 20.12.2023. godine – RAING- projektovanje, inženjering i konsalting d.o.o Podgorica, iznos **ugovora 3.563,45 eura sa PDV-om;**

Upisom u građevinski dnevnik od 28.12.2023. godine konstatovan je da vremenski uslovi ne dozvoljavaju bezbjedno odvijanje radova i da se odlažu do stvaranja povoljnijih vremenskih prilika. Iz navedenih razloga sa ove pozicije za navedene namjene **nije bilo plaćanja.**

Tabela 3: Planirana i realizovana sredstva po Programu investicionog održavanja

PODRUČJE ULAGANJA		GODINA /iznos EUR /		
		2021.	2022.	2023.
Program investicionog održavanja željezničke infrastrukture	Planirano	120.000,00	116.000,00	116.000,00
	Realizovano	102.888,67	-	-

2.1.3. Kapitalni Budžet

Jedan od glavnih ciljeva razvoja željezničke infrastrukture je poboljšanje bezbjednosti željezničkog saobraćaja na željezničkoj infrastrukturi.

Unaprijeđenje bezbjednosti željezničke infrastrukture i bezbjednosti saobraćaja ostvaruje se stalnim unaprijeđenjem tehničke pouzdanosti i tehnološke raspoloživosti elemenata željezničke infrastrukture.

Sredstva iz Kapitalnog budžeta, (pozicija Putni prealzi), planirana su za rješavanje pitanja putnih prelaza, odnosno denivelacija, opremanje automatskim polubranicama sa svetlosnim signalima na putu, smanjenje broja putnih prelaza i drugo, na pruzi Nikšić – Podgorica.

Kapitalnim Budžetom za 2021. godinu, su odobrena sredstva u iznosu od 718.000,00 € za poziciju Putni prelazi.

1. Izgradnja pristupnog puta uz prugu Nikšić – Podgorica od km 34+941 do km 35+419 – putni prelaz Sekulići – putni prelaz Ždrebaonik

Na osnovu odobrenih sredstava iz Kapitalnog budžeta na poziciji Putni prelazi u 2021. godini, Uprava za željeznice je kao investitor projekta, je na osnovu Glavnog projekta izgradnje pristupnog puta uz prugu Nikšić – Podgorica od km 34+941 do km 35+419 – putni prelaz Sekulići – putni prelaz Ždrebaonik i Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata u avgustu 2021. godine raspisala otvoreni postupak javne nabavke za izvođenje radova. Procijenjena vrijednost nabavke iznosila je 438.016,53 eura.

Na osnovu tenderskog postupka, Ugovor o izvođenju radova dodijeljen je 29.11.2021. godine Crnagoraput A. D. za iznos od 386.893,2716 eura, a stručni nadzor na predmetnom objektu povjeren je Geotechnics, Projects & Consulting d.o.o. iz Podgorice za iznos od 12.248,31 eura.

Na osnovu preporuka projektanta da se zbog pojave klizanja u zoni željezničkog propusta koje su desile 28. 11. 2018. godine, radovi na izgradnji propusta i obezbjeđenja stabilnosti kosina i željezničkog nasipa u fazi izvođenja radova na trasi buduće saobraćajnice mogu izvoditi u sušnom periodu pri niskom vodostaju rijeke Moravice, početak radova s obzirom na vremenski rok potpisivanja ugovora, pomjeren je za sredinu marta 2022. godine.

U toku 2021. godine nije bilo plaćanja na ovom projektu.

2. Izrada Glavnog projekta podvožnjaka Pažići sa pristupnim saobraćajnicama

Na osnovu Elaborata o optimizaciji putnih prelaza na jednokolosečnoj elektrifikacionoj pruzi Nikšić – Podgorica, postojeći putni prelaz koji se nalazi u km 33+776,60 ne može postojati na pomenutom mjestu zbog uslova bezbjednog odvijanja saobraćaja i zakonskih odredbi iz Zakona o željeznici i Pravilnika o ukrštanju pruge i puta, jer se nalazi između ulaznog signala i ulazne skretnice stanice Danilovgrad.

Po Građevinskoj dozvoli broj: 05-4785/6-2010 od 07.10.2011. godine za rekonstrukciju pruge Nikšić – Podgorica, koju je izdalo Ministarstvo održivog razvoja i turizma, nije predviđena izgradnja putnog prelaza u istom nivou u km 33+766,60 pruge Nikšić-Podgorica, zbog čega je kao jedino rješenje ukrštanja pruge i puta moguće ukrštanje denivelacijom - van nivoa - izradom podvožnjaka.

Zbog pomenutih razloga i povezivanja naselja, sa lijeve strane pruge (Lalevići i Pažići) preko nekategorisanog puta Pažići - Lalevići sa lokalnim putevima Danilovgrad – Glava Zete i Danilovgrad - Spuž i gradskim saobraćajnicama sa desne strane pruge, urađen je Glavni projekat podvožnjaka u km 33+295, naspram fabrike Mermer, udaljen 470 m od postojećeg putnog prelaza, sa saobraćajnim trakama 2x2,75 m i pješačkim stazama 2x0,80 m i svijetlim otvorom od 4,70 m.

Zbog iskazanog nezadovoljstva mještana naselja Pažići predloženim rješenjem podvožnjaka naspram fabrike Mermer, Opština Danilovgrad je uradila Idejno rješenje podvožnjaka sa visinom od 2,20 m na mjestu postojećeg putnog prelaza u nivou i na njen zahtjev u Kapitalni budžet za 2019. godinu uvrštena je izrada Glavnog projekta na osnovu navedenog idejnog rješenja, a u svemu u skladu sa Pravilnikom o načinu izrade i sadržini tehničke dokumentacije za građenje objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 044/18 od 06.07.2018).

U tu svrhu, a na osnovu Zakona o javnim nabavkama i sprovedene procedure za nabavke male vrijednosti sklopljen je 28.05.2019. godine sa Geoprojekt Perišić d.o.o iz Podgorice Ugovor za izradu Glavnog projekta u iznosu od 14.883,00 eura, a sa Institutom za građevinarstvo 28.06.2019. godine Ugovor za reviziju pomenutog projekta u iznosu od 2.500,00 eura.

Glavni projekat je nakon pribavljanja svih neophodnih saglasnosti i revidentskih usaglašavanja završen i od strane revidenta ispostavljen je Izvještaj o reviziji.

U toku 2021. godine nije bilo plaćanja na ovom projektu.

3. Eksproprijacija

Na osnovu Odluka o utvrđivanju javnog interesa za eksproprijaciju nepokretnosti za izgradnju pristupnih saobraćajnica i podvožnjaka koje je Vlada Crne Gore donijela 2012. godine i 26. aprila 2018.godine, a koje se odnose na izgradnju pristupnog puta uz prugu prugu Nikšić – Podgorica od km 37+ 193,805 do km 38+331,154- putni prelazi Stankovići, Kruščica, Bjelova, Ljutotuk, pristupnog

puta od km 34+941 do km 35+419 – putni prelaz Sekulići – putni prelaz Ždrebaonik, podvožnjaka Spuž sa pristupnim saobraćajnicama i podvožnjaka Pažići sa pristupnim saobraćajnicama kojima se ukidaju putni prelazi Stankovići, Bjelova, Mlin Spuž, Ždrebaonik i Pažići vlasnicima **nepokretnosti je u 2021. godini plaćeno 430,00 eura.**

Na osnovu pomenutih Odluka korisnik eksproprijacije je Direkcija za željeznice – Uprava za željeznice a postupak eksproprijacije je vođen pred Upravom za nekretnine – područna jedinica Danilovgrad.

Kapitalnim Budžetom za 2022. godinu, su odobrena sredstva u iznosu od 645.696,65 € za poziciju Putni prelazi.

1. Izgradnja pristupnog puta uz prugu Nikšić – Podgorica do km 34+941 do km 35+419 – putni prelaz Sekulići – putni prelaz Ždrebaonik

Na osnovu odobrenih sredstava iz Kapitalnog budžeta na poziciji Putni prelazi u 2021. godini, Uprava za željeznice je kao investitor projekta, na osnovu Glavnog projekta izgradnje pristupnog puta Nikšić – Podgorica do km 34+941 do km 35+419 – putni prelaz Sekulići – putni prelaz Ždrebaonik i sprovedenog tenderskog postupka u novembru 2021. godine, Uprava za željeznice je potpisala Ugovor o izvođenju radova sa Crnagoraput AD u iznosu od 386.893,271 eura, (Ugovor br. 012/21-01-549/1 od 29. 11. 2021. godine). Stručni nadzor povjeren je Geotechnics, Projects & Cosalting doo iz Podgorice u iznosu od 12.248,31 eura (Anex Ugovora br. 012/21-01-536/1 od 19. 11. 2021. godine).

Na osnovu preporuka projektanta da se zbog pojave klizanja u zoni željezničkog propusta koje su se desile 28. 11. 2018. godine radove predviđene projektom je bilo moguće izvoditi u sušnom period pri niskom vodostaju rijeke Moravice, pa je početka radova pomjeren za proljeće 2022. godine. Međutim, na osnovu promjenjenih okolnosti koje utiču na vrijednost ugovorenih radova (promjena cijena na tržištu materijala koje su uslovile povećanje ugovorenih vrijednosti za više od 20% i promjena minimalne zarade), predmetni Ugovor je sporazumno raskinut dana 15. 8. 2022. godine.

Imajući u vidu prethodno navedeno, vremenski period potreban za sprovođenje tenderskih procedura, period od 4 mjeseca od momenta raskida ugovora do kraja kalendarske godine, činjenicu da se radovi mogu izvoditi u sušnom period, kao i neizvjesnost o obezbjeđenju budžetskih sredstava za 2023. godinu za ove radove, nijesu sprovedene nove tenderske procedure.

2. Eksproprijacija

Na osnovu Odluke o utvrđivanju javnog interesa za eksproprijaciju nepokretnosti za izgradnju pristupnih saobraćajnica i podvožnjaka koje je Vlada Crne Gore donijela 2012. godine i 26. 4. 2018. godine, a koje se odnose na izgradnju pristupnog puta uz prugu Nikšić – Podgorica od km 37+193,805 do km 38+331,154 – putni prelaz Stanković, Krušica, Bjelova, Ljutotuk, pristupnog puta od km 34+941 do km 35+419 – putni prelaz Sekulići – putni prelaz Ždrebaonik, podvožnjak Spuž sa pristupnim saobraćajnicama i podvožnjaka Pažići sa pristupnim saobraćajnicama kojima se ukidaju pp Stankovići, Bjelova, Mlin Spuž, Ždrebaonik i Pažići vlasnicima nepokretnosti, kao i za izgradnju dopunskih Elaborata eksproprijacije i troškove Komisije za procjenu nepokretnosti formirane od strane Uprave za katastar u postupku procjene nepokretnosti za izgradnju podvožnjaka Pažići Uprava za željeznice je preko Uprave saobraćaj iz Kapitalnog budžeta **platila je 8.647,01 eura.**

Kapitalnim Budžetom za 2023. godinu, su odobrena sredstva u iznosu od 144.900,00 € za poziciju Putni prelazi.

Uprava za željeznice je zbog rješavanja eksproprijacije prilikom izgradnje puta kojim su ukinuta dva putna prelaza Stankovići i Ljutotuk, pristupila rješavanju problema izrade pristupnog puta na parceli 888 KO Glizica.

S tim u vezi, Uprava za željeznice je na osnovu Geodetskog elaborata originalnih terenskih podataka parcelacije (izmjene i dopune osnovnog elaborata eksproprijacije) ugovorila Glavni projekat izgradnje pristupnog puta - prilaza parceli 888/1 KO Glizice, koji zadovoljava potrebe

vlasnika parcele. Ugovor je dodijeljen LOT inženjering d.o.o Podgorica (ugovor br. 01-426/23-532/6 od 20. 12. 2023. godine na iznos od 2.420,00 eura sa PDV-om. Navedeni Ugovor je realizovan, projekat isporučen, a sredstva u iznosu od **2.420,00 eura** plaćena sa pozicije Kapitalnog budžeta – Konsultanske usluge, projekti i studije

Tabela 4: Planirana i realizovana sredstva iz Kapitalnog Budžeta

PODRUČJE ULAGANJA		GODINA /iznos EUR /		
		2021.	2022.	2023.
<i>Po Programu investicionog održavanja</i>	<i>Planirano</i>	718.000,00	900.000,00	1.300.000,00
	<i>Realizovano</i>	430,00	8.647,01	2.420,00

2.1.4. Kofinansiranje za IPA projekte

Bespovratnim sredstvima Evropske Unije za program “Regionalni razvoj” u okviru instrumenata za predpristupnu pomoć podržava se realizacija infrastrukturnih projekata u visini od 85% od ukupne vrijednosti projekta, dok je za ostatak od 15% potrebno obezbijediti učešće Države u kofinansiranju.

U periodu od 2021. do 2023. godine realizovane su aktivnosti: Projektovanje i nadzor nad radovima rekonstrukcije i adaptacije željezničke stanice Bijelo Polje i revizija glavnog projekta kao i Izvođenje radova rekonstrukcije i adaptacije željezničke stanice Bijelo Polje za potrebe granične stanice.

Tabela 5: Planirana i realizovana sredstva za kofinansiranje za IPA projekte

PODRUČJE ULAGANJA		GODINA /iznos EUR /		
		2021.	2022.	2023.
<i>Kofinansiranje za IPA projekte</i>	<i>Planirano</i>	13.500,00	253.865,00	63.461,00
	<i>Realizovano</i>	11.389,95	179.246,38	122.283,08

Sredstva za rekonstrukciju i adaptaciju stanice Bijelo Polje planirana su na osnovu procjene za reviziju i izvođenje radova, imajući u vidu da su do sada ugovorena sredstva namjenjena za izradu glavnog projekta i nadzor

2.1.5. Obaveza po osnovu otplate kredita

Na osnovu izvedenih radova rekonstrukcije i modernizaciju građevinske i elektrotehničke infrastrukture koji su se finansirali iz odobrenih kreditnih sredstava međunarodnih finansijskih institucija (ČEB, EBRD i EIB) za koje je Država dala garanciju data je *projekcija otplate* za koje je potrebno obezbijediti sredstva iz Budžeta.

Tabela 6: Obaveze po osnovu otplate kredita

PODRUČJE ULAGANJA		GODINA /iznos EUR /		
		2021.	2022.	2023.
Obaveze po osnovu otplate kredita	<i>Planirano</i>	4.262.263,00	5.154.712,00	4.549.121,00
	<i>Realizovano</i>	4.022.062,00	5.108.888,00	4.955.973,00

2.2. Odobrena bespovratna i kreditna sredstva

Nedovoljno razvijena i nefunkcionalna željeznička infrastruktura je prepoznata kao prepreka daljem ekonomskom razvoju Crne Gore.

U jedinstvenoj listi prioriternih infrastrukturnih projekata koje je usvojila Nacionalna investiciona komisija nalaze se i dva željeznička projekta, i to:

- Rekonstrukcija i elektrifikacija željezničke pruge Podgorica–Tuzi–granica sa Albanijom (ruta 2)
- Modernizacija signalno-sigurnosnog sistema, remont gornjeg i donjeg stroja pruge Vrbnica - Bar (ruta 4).

Budžetska sredstava za dovođenje željezničke infrastrukture na projektovano stanje nijesu dovoljna, pa su krediti i donacije međunarodnih finansijskih institucija bili osnovni izvor finansijskih sredstava za modernizaciju i rekonstrukciju infrastrukture.

Nacionalnim planom u trogodišnjem periodu, planirana je realizacija projekata za rekonstrukciju i revitalizaciju željezničke infrastrukture koji se finansiraju iz odobrenih i donatorskih i kreditnih sredstava međunarodnih finansijskih institucija (IPA, WBIF, EIB i EBRD).

Realizovani projekti, koji pored toga što doprinose poboljšanju stanja željezničke infrastrukture, povećanju bezbjednosti na željeznici, pružanju kvalitetnijeg nivoa usluga korisnicima, povećanju obima saobraćaja, izvoza, uvoza i tranzita, imaju i regionalni značaj. Ovi planirani projekti su dio međudržavne bilateralne saradnje u regionu Jugoistočne Evrope

Polazeći od Uredbe Komisije (EU) 1299/2014, ovim investicionim projektima se planira primjena parametara performansi za razvoj pruga na željezničkoj infrastrukturi u skladu sa tehničkim specifikacijama interoperabilnosti koji se odnose na infrastrukturu, pristupačnost objektima infrastrukture, upravljanje i regulisanje saobraćaja i tehničkim specifikacijama iz oblasti energija. Takođe, izrada projektne dokumentacije se radi u skladu sa u Crnoj Gori usvojenim EN i EUROCOD standardima.

2.2.1. Odobrena bespovratna sredstva-donacija eu (ipa)

Tabela 7: Projekti i iznos sredstava koji se finansiraju iz bespovratnih IPA sredstava

Naziv projekta		Planirano ulaganje po godinama(EUR)		
		2021.	2022.	2023.
Projektovanje i nadzor nad radovima rekonstrukcije i adaptacije željezničke stanice Bijelo Polje i revizija glavnog projekta Napomena: (EU izdvaja 85% od navedene cijene a ostalo je kontribucija iz Budžeta)	Planirano	76.500,00	85.000,00	21.262,00
	Realizovano	64.543,05	85.000,00	22.726,45

<i>Izvođenje radova rekonstrukcije i adaptacije željezničke stanice Bijelo Polje za potrebe granične stanice</i>	<i>Planirano</i>	-	1.292.000,00	788.483,53
	<i>Realizovano</i>		930.729,515	670.211,00
<i>Izrada projektne dokumentacije-Glavni projekti:</i> <i>- Remont dionica pruge: Trebešica – Lutovo, Bioče –Podgorica i Podgorica – Golubovci</i> <i>(EU izdvaja 100% od navedene cijene bez kontribucija iz Budžeta)</i>	<i>Planirano</i>	-	500.000,00	100.000,00
	<i>Realizovano</i>		128.000,00	500.000,00

2.2.2. Odobrena bespovratna sredstva za izradu projektne dokumentacije - donacija eu (wbif)

Tabela 8: Projekti i iznos sredstva koji se finansiraju iz bespovratnih WBIF sredstava

Naziv projekta		Planirano ulaganje po godinama (EUR)		
		2021.	2022.	2023.
Izrada glavnog projekta sanacijekližišta Ratac na dionici pruge Sutomore – Bar (EU izdvaja 100 % za finansiranje navedenog projekta)	Planirano	150.000,00	-	-
	Realizovano	150.000,00		
Izrada Glavnih projekata za sanaciju tunela na pruzi Vrbnica -Bar	Planirano	300.000,00	-	-
	Realizovano	400.000,00		
Izrada Studije izvodljivosti, Idejnogrješenja i ESIA za prugu Podgorica – Tuzi – Dražavna granica saAlbanijom	Planirano	1.000.000,00	-	-
	Realizovano	600.000,00	500.000,00	
Izrada Glavnih projekata remonta i rekonstrukcije pruge Golubovci – Bar (projekti građevinske i elektrotehničke infrastrukture)	Planirano	1.500.000,00	1.500.000,00	-
	Realizovano	1.500.000,00	700.000,00	800.000,00

2.2.3. Odobrena bespovratna i kreditna sredstva- kredit 20+20 (eib i wbif)

Tabela 9: Projekti i iznos sredstava koji se finansiraju iz EIB i WBIF sredstava (20+20) (kredit 20 mil., a donatorska sredstva 20 mil.eura)

Naziv projekta		Planirano ulaganje po godinama (EUR)		
		2021.	2022.	2023.
Sanacija 5 prednapregnutih betonskih mostova: - M40 u km. 332+327,76 - M42 u km. 332+748,66 - M47 u km. 338+952,47 - M52 u km. 344+143,98 - M53 u km. 345+767,98	Planirano	300.000,00	-	-
	Realizovano	911.039,35	980,00	0
Sanacija 6 betonskih mostova –II grupa prioriteta - M 7 (km 299+348,19) - M 13 (km 303+463,39) - M 19 (km 309+518,82) - M 33 (km 326+263,10) - M 51 (km 343+915,23) - M 102 (km 438+163,50)	Planirano	1.400.000,00	-	-
	Realizovano	890.434,27	24.614,60	0
Sanacija 13 betonskih mostova – III grupa prioriteta - M 9 (km 299+968,19) - M 28 (km 323+076,82) - M 31 (km 324+983,98) - M 34 (km 326+449,50) - M 38 (km 330+649,90) - M 41 (km 332+539,76) - M 48 (km 339+832,47) - M 70 (km 366+293,45) - M 71 (km 366+955,45) - M 76 (km 369+146,07) - M 83 (km 376+648,50) - M 101 (km 436+130,00) - M 105 (km 447+435,25)	Planirano	3.147.900,47	3.147.900,47	-
	Realizovano	2.850.242,04	2.704.786,23	0

Sanacija 8 prioritetnih tunela: LOT#1 – 4 tunela 1. Tunel br. 150 (km 300+025,92 – km 300+507,44) 2. Tunel br. 153 (km 309+626,32 – km 310+101,32) 3. Tunel br. 155 (km 311+769,53 – km 312+166,53) 4. Tunel br. 168 (km 328+905,98 – km 329+398,74) LOT#2 – 4 tunela 1. Tunel br. 210 (km 368+683,07 – km 368+848,07) 2. Tunel br. 211 (km 368+898,07 – km 369+100,87) 3. Tunel br. 242 (km 391+441,41 – km 391+793,41) 4. Tunel br. 247 (km 395+115,53 – km 395+381,53)	Planirano	7.400.000,00	5.086.012,15	-
	Realizovano	3.432.397,96	3.733.959,44	1.127.026,98
Projekat podrške razvoja sistema upravljanja imovinom i informacionog sistema imovine u željezničkom sektoru	Planirano	97.400,00		
	Realizovano	58.440,00	116.880,00	50.625,00

Napomena* Radovi u okviru LOT#2 (4 tunela) su započeti u 2021 godine a izvođenje istih nastavljeno je tokom 2022 godine. Usljed rata u Ukrajini, sankcija prema RF, prekida finansijskih tokova i nemogućnosti Izvodjača da nastavi dalje radove je raskinut 20.07.2022 godine. Potpisan je novi ugovor u februaru 2024. godine, za radove na "Rehabilitaciji 3 tunela lot#2 na željeznikoj pruzi Vrbnica - Bar

2.2.4. Odobrena kreditna sredstva- kredit ebrd

Tabela 10: Projekti i iznos sredstva koji se finansiraju iz kreditnih sredstava EBRD

Naziv projekta		Planirano ulaganje po godinama(EUR)		
		2021.	2022.	2023.
<p>Sanacija prioriternih kosina na pruzi Nikšić – Podgorica: Podsekcija 5/2: km 18+770.00 – km 18+965.00 dužina 195 m; Podsekcija 5/4: km 20+580.00 – km 20+795.00 dužina 215 m; Tunel 11 (Podsekcija 6/3 i 6/4): km 21+995.00 – km 22+130.00 dužina 135 m ; Podsekcija 7/8 km 27+755.00 – km 27+880.00 dužina 125 m; Tunel 12 (Podsekcija 7/11) km 29+975.00 – km 30+035.00 dužina 60 m.</p>	Planirano	1.065.000,00	-	-
	Realizovano	777.960,46	258.574,38	73.360,81

2.2.5. Odobrena bespovratna i kreditna sredstva- kredit 40+40 (eib i wbif)

Kroz kreditni aranžman sa Evropskom investicionom bankom (WB-IG03-MNE-TRA-02 + WB-IG05-MNE-TRA-01), planirana je realizacija sljedećih projekata:

- Rehabilitacija 13 čeličnih mostova ukupne dužine oko 2.648 m
- Remont gornjeg stroja pruge na dionici Lutovo-Bratonožići-Bioče ukupne dužine cca. 20km
- Rehabilitacija 8 tunela ukupne dužine oko 2.655 m
- Modernizacija Depoa i radionica – OŽVS

Ukupan iznos obezbijedenih sredstava je 80 miliona eura od čega su 50 % sredstva donacije (WBIF) a 50 % sredstva kredita (EIB)

ŽICG je u prethodnom periodu potpisala ugovore sa konsultantskim firmama koje treba da pruže podršku u implementaciji projekta i da djeluje kao FIDIC Inženjer na projektu. Tenderska dokumentacija je već pripremljena.

Dinamika izvođenja radova uslovljena je potpisivanjem finansijskog sporazuma između EIB-a i države Crne Gore.

Tabela 11: Projekti i iznos sredstava koji se finansiraju iz EIB i WBIF sredstava (26+19,5) (kredit 26 mil., a donatorska sredstva 19,5 mil.eura)

Naziv projekta		Planirano ulaganje po godinama (EUR)		
		2021.	2022.	2023.
Sanacija 10 čeličnih mostova: -Most „LIM“ km 289 + 460,48 -Most „LJUBOVIĐA“ km 311 + 510,59 -Most „TARA I“ km 321 + 953,64 -Most „SKRBUŠA“ km 343 + 704,98 -Most „TARA III“ km 346 + 903,46 -Most „VUČE POTOK“ km 358 + 076,67 -Most „KRUŠEVAČKI POTOK“ km 367 + 421,95 - Most „DUBOČICA“ km 369 + 504,39 -Most „MALA RIJEKA“ km 385 + 489,39 -Most „TANKI RT“ na Skadarskom jezeru km 429 + 284,32 Sanacija 8 tunela: T215, T218, T154, T157, T165, T167, T169	Planirano	-	7.000.000	7.000.000
	Realizovano	-	0	0

Napomena* U oktobru 2023. godine potpisan je ugovor za FIDIC Inžinjera za Rehabilitaciju 10 betonskih mostova i 8 tunela na željezničkoj pruzi Vrbnica – Bar. sa kompanijom UBM Turska

Tabela 12: Projekti i iznos sredstava koji se finansiraju iz sredstava EIB i WBIF sredstava (14+16) (kredit 14 mil., a donatorskasredstva 16 mil. eura)

Naziv projekta		Planirano ulaganje po godinama (EUR)		
		2021.	2022.	2023.
Remont pruge na dionicama: -Lutovo - Bratonožići (km 369+983,98 – km 378+749,92) ukrsnica Bratonožići (km 378+749,92 – km 379+527,02) -Bratonožići – Bioče (km 379+527,02 – km 389+192,17) ukrsnica Bioče (km 389+192,17 – km 389+940,80)	Planirano	-	7.200.000	7.200.000
	Realizovano	-	0	0
Sanacija 3 čelična mosta: -Vujisića most (km 312+557,93) -Rudnica (km 320+183,86) -Kosorski žlijeb (km 391+846,06)	Planirano	-	1.150.000	1.150.000
	Realizovano	-	0	0

Napomena*: U avgustu 2022. godini ŽICG i OŽVS su potpisali ugovor za konsultantske usluge sa kompanijom iC Consulanten, Austria

2.2.6. Tehnička podrška Ministarstvu saobraćaja i pomorstva, Upravi za kapitalne investicije, Upravi za željeznice i Željezničkoj infrastrukturi Crne Gore

U sklopu projekta *Capacity building* koji se realizuje u periodu 2019.- 2023. godina i namjenjen je Ministarstvu kapitalnih investicija, Upravi javnih radova, Upravi za željeznice i Željezničkoj infrastrukturi odobrena je finansijska pomoć u iznosu od 3,6 mil. eura. Od navedenog iznosa 1,2 mil. eura se odnosi na dio koji je predmet ovog Nacionalnog programa. Sredstva za finansiranje ovog projekta su odobrena iz IPA fonda.

Tehnička pomoć željezničkom sektoru namjenjena za obuku ljudskih resursa prvenstveno PIU jedinice za sprovođenje tenderskog postupka za projekte koji se finansiraju iz sredstava međunarodnih finansijskih institucija, kao i pomoći u izradi zakonskih i podzakonskih akata (implementacija IV paketa direktiva Evropske komisije u zakone o željeznici i bezbjednosti i interoperabilnosti, izrada modela naplate taksi od izdavanja željezničkih trasa, priprema višegodišnjeg ugovora o održavanju željezničke infrastrukture).

Tabela 13: Projekat *Capacity building*

Naziv projekta	Status projekta	Procijenjena -ugovorena vrijednost projekta (EUR)	Planirani period realizacije	Planirano ulaganje po godinama (EUR)		
				2021.	2022.	2023.
Tehnička pomoć državnim organima i ŽICG	Ugovor u toku	1.250.000,00	Planirano	250.000,00	250.000,00	250.000,00
			Realizovano	200.000,00	300.000,00	250.000,00

2.2.7. Projekti za koje su obezbjeđena sredstva u periodu od 2021-2023 i kandidovani projekti za koje nijesu obezbijedena sredstva

Usluge (izrada tehničke dokumentacije)

1. Izrada tehničke dokumentacije za projekat rehabilitaciju tunela Sozina (izrada Glavnog projekta, ESIA i Tenderska dokumentacija)

- Vrijednost 850.000,00 EUR (WB29-MNE-TRA-01)- sredstva odobrena iz WBIF-a u 2023 godini.
- Projekat je u toku
- Period realizacije 2023 – 2025;

2. Izrada tehničke dokumentacije: Izrada Glavnog projekta, Procjene uticaja na životnu sredinu i društvo i Tenderske dokumentacije za modernizaciju dionice Podgorica – granica sa Albanijom, na Mediteranskom željezničkom koridoru: željeznička interkonekcija Crna Gora – Albanija (ruta 2) Mediteranski koridor”

- Vrijednost **2.5 M EUR** (WB29-MNE-TRA-02)- sredstva odobrena iz WBIF-a u 2023.godini. Projekat je u toku
- Period realizacije 2023 – 2025;

Radovi i nadzor

Dionica Golubovci – Bar uključujući klizište Ratac i tunel Sozina

- Procijenjena vrijednost **218.5 M**
- Bespovratna sredstva u iznosu od 112,6 miliona su odobrena krajem 2023.godine. Zaključivanje kreditnog aranžmana (50% donacija+50%kredit) očekuje se u 2024

Radovi uključuju:

- Rekonstrukcija kompletnog gornjeg stroja (zamjena elemenata gornjeg stroja: tucanika, šina, pragova, spojnih elemenata i skretnica), sanaciji betonskih mostova i propusta; rekonstrukcija potpornih zidova)
- Radovi na zaštiti i stabilizaciji kosina u dužini od oko 1,5 km na području Ratca;
- Rekonstrukcija postrojenja EVP Bar;
- Rekonstrukcija kontaktne mreže za 25kV, 50 Hz AC u dužini od 35 km;
- Zamjena kompletnog sistema signalno – sigurnosnih uređaja i povezivanje sa Centrom upravljanja u Podgorici, adaptacija staničnih zgrada uključujući stanične zgrade, perone, pristup/parking, poboljšanja rasporeda kolosjeka i produženje u 3 stanice Virpazar, Zeta i Golubovci radi postizanja zahtjeva interoperabilnosti;
- Instalacija savremenog sistema blokade u 5 stanica za zadovoljavanje ETCS nivoa 1, [izgradnja Centralnog centra za kontrolu saobraćaja],
- Instalacija GSM- R i drugih sistema za prenos podataka];
- Modernizacija pružnih prelaza;
- Radovi na sanaciji tunela Sozina uključujući: gornji stroj, kontaktnu mrežu, sanaciju obloge, radovi potrebnih za ispunjavanje primjenjivih TSI-ja I ostali radovi.

Nabavke

1. Nabavka mehanizacije za održavanje građevinske i elektrotehničke infrastrukture, i opreme za pomoćni voz
 - Odobren kredit EBRD banke u iznosu od 11 M
 - ŽICG AD Podgorica je, krajem decembra 2022.godine, potpisala ugovor o kreditu sa EBRD na iznos od 11 miliona eura (Kredit br. 51806) za potrebe realizacije projekta nabavke mehanizacije za održavanje pruga (građevinsko i elektrotehničko održavanje). Obezbijeđenim kreditnim sredstvima planira se finansiranje nabavke mehanizacije neophodne za održavanje željezničke infrastrukture, u cilju obezbijedenja sigurnog i bezbjednog odvijanja željezničkog saobraćaja.
 - Nije bilo finansisjke realizacije
 - Period realizacije 2022-2025

Kandidovani projekti za izradu tehničke dokumentacije u 2023.godini:

- ✓ Izrada glavnog projekta za sanaciju 16 željezničkih stanica, pomoćnih objekata i 18 željezničkih stajališta na dionici pruge Vrbnica-Bar u Crnoj Gori
 - Procijenjena vrijednost 2.090.000, 00 EUR
 - Projekat je kandidovan kroz WBIF (TA) poziv- sredstva još uvijek nijesu odobrena
- ✓ Izrada glavnog projekta, ekološke i tenderske dokumentacije za sanaciju veze između željezničke stanice Bar i Luke Bar u Crnoj Gori
 - Procijenjena vrijednost 740.000,00 eura
 - Projekat je kandidovan kroz WBIF (TA) poziv- sredstva još uvijek nijesu odobrena

- ✓ Izrada Studije izvodljivosti, Idejnog projekta, Glavnog projekta, ekološke i tenderske dokumentacije za izgradnju kraka pruge i željezničke stanice „Aerodrom Podgorica“ u Crnoj Gori
- Procijenjena vrijednost 1.040.000,00 eura
- Projekat je kandidovan kroz WBIF (TA) poziv- sredstva još uvijek nijesu odobrena

3. Zaključak

Razvoj željeznice na državnom nivou planira se Strategijom razvoja željeznice koju donosi Vlada. Strategija razvoja željeznice sprovodi se Nacionalnim programom željezničke infrastrukture koja se donosi na period od tri godine.

Razvijena i pouzdana željeznička infrastruktura od suštinske je važnosti za održivi razvoj društva, privredni rast, društvenu koheziju, mobilnost ljudi, regionalni razvoj i zaštitu živote sredine. Dugoročno, na osnovu navedenih strateških dokumenata, planirano je da željeznička infrastruktura transportnom tržištu ponudi svojstva koja predstavljaju njene najveće komparativne prednosti: zadovoljenje potreba za masovnim prevozom putnika i robe za čiji je prevoz potrebna manja potrošnja energije u odnosu na prevoz drumom, apsolutnu posvećenost bezbjednosti, nižu potrošnju energije po jedinici rada u saobraćaju i zaštitu životne sredine.

Nacionalnim Programom razvoja željezničke infrastrukture za period 2021. - 2023. godina definisane su na osnovu postojećeg stanja željezničke infrastrukture aktivnosti i projekti na izgradnji, modernizaciji i održavanju infrastrukture koji će se finansirati:

- za tekuće održavanje i investiciono održavanje:
 - *iz odobrenih sredstava Budžeta,*
 - *izdavanjem poslovnih prostora i zakupa zemljišta u vlasništvu Države, a kojim upravlja Upravljač infrastrukture,*
 - *izdavanjem trasa od strane Upravljača infrastrukture,*
- za modernizaciju i rekonstrukciju iz:
 - *kreditnih sredstava odobrenih od međunarodnih finansijskih institucija za koje je garant Država,*
 - *sredstava predpristupne pomoći (IPA fondovi) i WBIF (Investicioni okvir za zemlje zapadnog Balkana),*
 - *Kapitalnog Budžeta.*

Stanje raspoloživosti kapaciteta željezničke infrastrukture, ukazuje na dugogodišnje nedovoljno ulaganje u održavanje pouzdanosti elemenata građevinske i elektrotehničke infrastrukture. Rezultat smanjene pouzdanosti željezničke infrastrukture je bitno smanjenje konkurentnosti željezničkog saobraćaja u odnosu na alternativne pravce, kao i vidove saobraćaja.

Projektima i aktivnostima koji će se realizovati postići će se i dio potrebne modernizacije. Planirane i unapređenje elemenata željezničke infrastrukture sa ciljem stvaranja uslova za primjenu evropskih standarda interoperabilnosti u procesu projektovanja, izgradnje i modernizacije elemenata željeznice gdje to moguće kako bi se postigla interoperabilnost sa željezničkim prugama EU i usaglašenost sa željeznicama u regionu Jugoistočne Evrope. Prvenstveno su identifikovani projekti koji se odnose na obezbjeđena sredstva, što ne izuzima mogućnost da, shodno raspoloživosti sredstava Upravljača infrastrukture, odnosno Budžeta i kreditnih i donatorskih sredstava ne budu realizovani i drugi projekti. Njihovom realizacijom stvaraju se uslovi za bezbjedniji i efikasniji željeznički saobraćaj, a sve u cilju povećanja tranzitnih tokova robe i putnika kroz Crnu Goru. Za projekte za koje nisu obezbjeđena finansijska sredstva nije predviđena okvirna dinamika imajući u vidu, u ovom trenutku, neizvjesnost obezbjeđenja sredstava.

Realizacijom navedenih aktivnosti, projekata i radova definisanih Nacionalnim programom se očekuje: bolja povezanost sa mrežom panevropskih koridora i privlačenje robnih i saobraćajnih

tokova u regionu, skraćivanje vremena putovanja, smanjenje broja vanrednih događaja, uštede troškova eksploatacije vozila, povećanja operativnih brzina vozila, izmjena tržišnih uslova poslovanja i povećanje konkurentnosti preduzeća zbog olakšanog pristupa regionalnom tržištu, bolja pristupačnost i iskorišćavanje potencijala Luke Bar i Kontejnerskog terminala i njihovabolja veza sa gravitacionom zonom, direktno angažovanje domaće građevinske operative, opreme, materijala i radne snage u fazi izgradnje što će imati svoje multiplikativne efekte na ukupan ekonomski rast. Takođe, navedene aktivnosti će značajno uticati praćenje troškova i na smanjenje broja vanrednih događaja i uštede troškova eksploatacije vozila, povećanje pristupačnosti teško pristupačnim predjelima kao i dodatno osposobiti zaposlene u privrednim društvima i organima državne uprave kroz projekte tehničke pomoći.

Na osnovu prethodno iznijetog Programa i uvidom u tabelarne pregleda po godinama i izvorima finansiranja, u tabeli rekapitulacije data su ukupna sredstva koja su planirana da se realizuju u periodu 2021. - 2023. godina za dosada obezbjeđena i predviđena sredstva iz budžeta, kreditnih i donatorskih aranžmana.

U posebnoj tabeli data su procjenjena sredstva za realizaciju projekata za koje su pokrenute aktivnost za realizaciju, a za koje nijesu obezbjeđena sredstva, a odnose se na nabavku mahanizacije i opreme, sanaciju kosina, zamjenu signalno-sigurnosnog sistema i izrade tehničke dokumentacije za izgradnju, rekonstrukciju i modernizaciju stabilnih postrojenja elektro vuče.

Rekapitulacija - sredstva za realizaciju nacionalnog programa za koja su izvjesni izvori finansiranja

IZVOR FINANSIRANJA			G O D I N A			UKUPNO (EUR)	
			2021.	2022.	2023.		
Budžet	<i>tekuće održavanje</i>		6.228.000,00	10.441.199,00	10.000.000,00	26.669.199,00	
	<i>investiciono održavanje</i>		120.000,00	120.000,00	120.000,00	360.000,00	
	<i>kapitalni budžet</i>		718.000,00	900.000,00	1.300.000,00	2.918.000,00	
	<i>Kofinansiranje Ipa projekata</i>	Planirano		13.500,00	253.865,00	63.461,00	330.826,00
		Realizovano		11.389,95	179.246,38	122.283,08	366.072,52
	<i>otplata kredita</i>		4.022.062,00	5.108.888,00	4.955.973,00	14.086.923,00	

Donatorska sredstva IPA i WBIF	<i>Planirano</i>	3.026.500,00	3.377.000,00	444.262,00	6.847.762,00
	<i>Realizovano</i>	2.661.389,95	2.343.729,52	1.192.937,45	6.198.056,92
Donatorsko-kreditna sredstva (WBIF + EIB)20+20	<i>Planirano</i>	12.345.300,47	8.233.912,62	0,00	20.579.213,09
	<i>Realizovano</i>	8.142.553,62	6.581.220,27	1.177.651,98	15.901.425,87
Kreditna sredstva (EBRD)	<i>Planirano</i>	1.065.000,00	0,00	0,00	1.065.000,00
	<i>Realizovano</i>	777.960,46	258.574,38	73.360,81	1.109.895,65
Donatorsko-kreditna sredstva (WBIF + EIB) 26+19,5	<i>Planirano</i>	0,00	7.000.000,00	7.000.000,00	14.000.000,00
	<i>Realizovano</i>	0	0	0	0
Donatorsko-kreditna Sredstva (EIB+WBIF)14+16	<i>Planirano</i>	0,00	8.350.000,00	8.350.000,00	16.700.000,00
	<i>Realizovano</i>	0	0	0	0
UKUPNO	<i>Planirano</i>	27.778.563,47	42.689.489,62	31.126.844,00	101.594.897,09
	<i>Realizovano</i>	11,581,904.03	9,183,524.17	2,443,950.24	23,209,378.44